

På 10. år lever en flok mennesker på både i en flydende fristad i vandgraven ved Christiania. Kystdirektoratet har for længst erklæret beboelsen ulovlig og har bedt bådfolket rømme havnen, men intet er sket. I mellemtiden fortsætter livet og visionerne ufortrødent med at vokse i Fredens Havn.

FOR ABONNENTER

MANDAG D. 24. JULI 2017 KL. 19:27

SKRIV KOMMENTAR

[Kirstine Benedicta Lauritzen](#)

FØLG

[KirstineMBL](#)

For knap 10 år siden på en sommerdag i august, havde designeren og bådbyggeren Esben Banke lånt en kabinebåd ved navn Lille Freja af en ven. Sådan en som er beregnet til svenske skovsøer og derfor kan sejle ind på lavt vand.

Kort forinden var han gået personligt konkurs. Han havde mistet sin lejlighed og alle sine ejendele, og var på udkig efter meningen med livet, da båden stille vuggede ind i det område af Københavns Havn, der ligger som et indre ocean mellem Volden og Holmen. Her fik han øje på guldet.

Inde i sivskoven langs Refshalevej fandt Esben Banke dynger af skrald og skidt og møg. Men der lå også flere store træplanker af pommersk fyr, som før i tiden havde fungeret som flydespærringer, der beskyttede København mod fjenden, og som siden havde ligget hengemt i Erdkehlgraven i mere end 300 år.

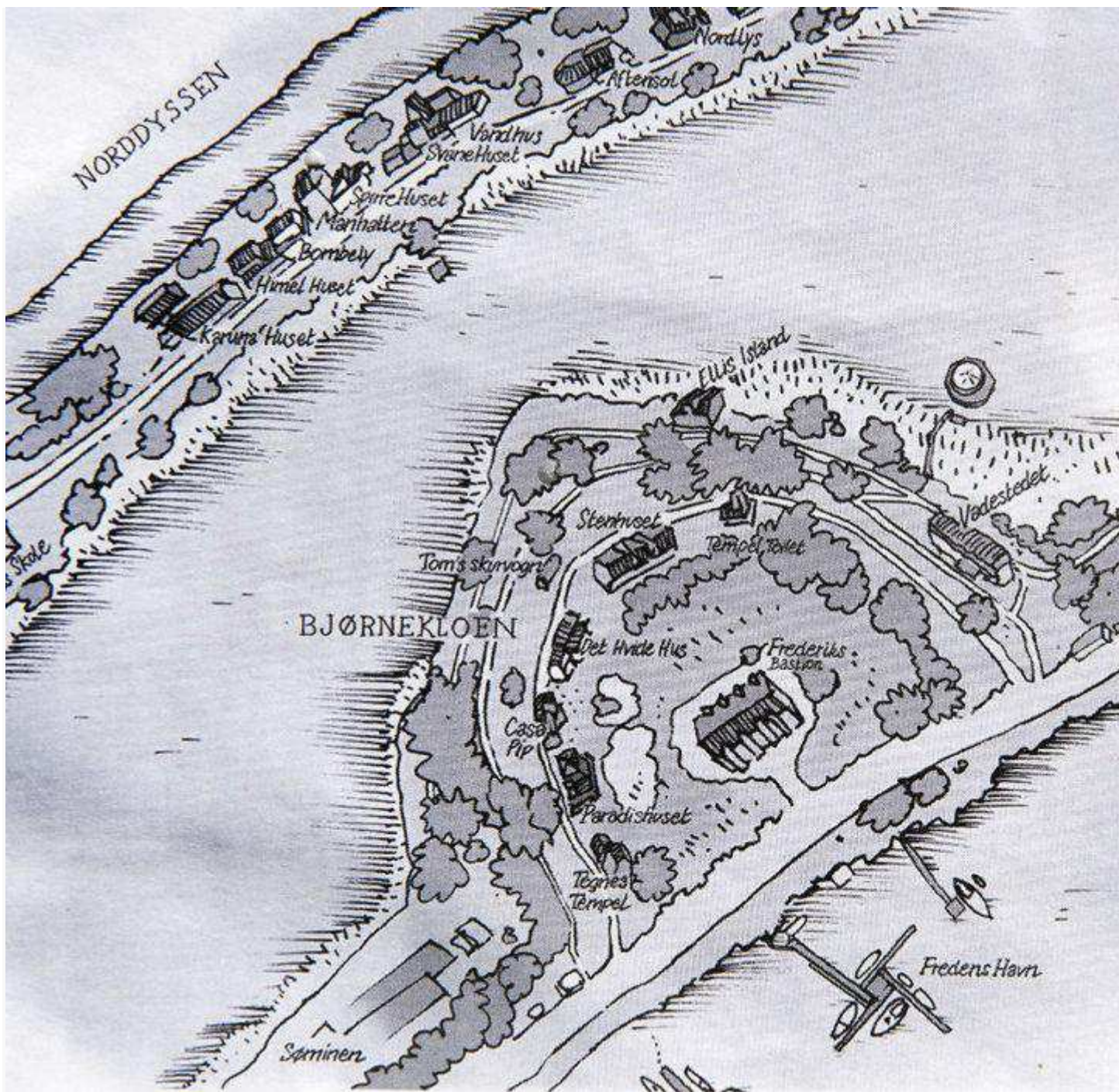
»Jeg blev forelsket i det tømmer. Men det var fuldstændig forfærdeligt, så beskidt jeg fandt det for 10 år siden. Det er en kulturarv, som af uvidenhed blev misvedligeholdet,« siger Esben Banke.

Hvis man kigger på gennemstrømningsvejene er Erdkehlgraven bunden af Københavns Havn. Eller bunden af vasken, som Esben Banke kalder stedet, hvor der er stor

sandsynlighed for, at byens cigaretpakker, fadølskrus og slikpapir ender, hvis først det ryger i havnen.

Her slog Esben Banke sig ned og begyndte at rydde op.

I dag kendes den selvbestaltede marina bedst under navnet Fredens Havn - en slags flydende fristad i Christianias forhave. Her lever beboerne i både, der ligger i klynger ud fra tre hjemmebyggede flydebroer: Pilen, en unavngiven og Krydset, som er lavet af de gamle flydespærringer og også udgør en svanefamilies hjem. Der er flest folk om sommeren, men om vinteren lever der også folk. Alt i alt vurderer Esben Banke, at langt over 100 mennesker har haft hjemme i Fredens Havn gennem årene.

Fredens Havn ligger ved Frederiks Bastrion ved det gamle Søminedepot. På kortet ses krydset, hvor svanefamilien og Esben Banke bor.

Foto: Linda Kastrup

Fredens Havn er opstået uden nogle officielle tilladelser, hvilket betyder, at havnen har været rydningstruet i årevis.

Diskussionen om, hvorvidt bådfolket skal væk fra Erdkahlgraven, blussede op, da Københavns Kommune modtog de første klager omkring 2010 og har kørt lige siden. I

2011 fik Esben Banke og foreningen Fredens Havn første gang besked på at fjerne bådene af Københavns Kommune.

Men Københavns Kommune har i virkeligheden ikke noget at skulle have sagt i vandgraven, for i 1990erne gik Erdkehlgraven fra at være militært til civilt område, og forholdene blev sådan, at Forsvaret ejer vandet med Kystdirektoratet som myndighed, mens Københavns Kommune ejer bredene.

Vandområdet kan derfor ikke reguleres efter reglerne for de københavnske havne, men efter reglerne for dansk kyststrækning, hvor det er tilladt at anke op og ligge for svaj. Og det er lige præcis det, som bådfolket siger, at de gør. Juridisk set er det dog en gråzone, for hvis det at ligge for svaj tager karakter af fast ophold, er det ikke længere lovligt.

På Æseløen ligger fire fartøjer og et gæstehus blandt bamser, blomster og planter. Beboerne er tre kærestepar, som deler det meste fra værktøj til mad. »Sidste år var det ren Roskilde Festival, men nu har de unge mænd fået kærester, og der er kommet total ro på. De går og vander blomster og alt muligt,« fortæller Esben Banke.

Foto: Linda Kastrup

Da man fandt ud af, at sagen skulle flyttes til Kystdirektoratet, skrev Teknik- og Miljøforvaltningen i Københavns Kommune i 2014 i et hørings svar til Kystdirektoratet, at bådene ikke »bidrager til områdets forskønnelse eller bibringer noget herlighedsværdi -

tværtimod. Området ved 'Fredens Havn' fremstår både på land og til vands meget rodet og fyldt med affald«.

I august 2015 blev sagen afgjort af Kystdirektoratet, og bådfolket fik besked på at fjerne deres fartøjer og de sunkne skibsvrag, som ukendte folk dumper i vandgraven. Kystdirektoratet oplyser til Berlingske, at begrundelsen er, at husbådene er placeret på søterritorie uden tilladelse, og at der ikke vil kunne opnås tilladelse det pågældende sted.

Bådfolket fik til september samme år og ellers »kan der fra myndighedernes side blive skredet til fysisk fjernelse«, lød det i de breve, som direktoratet med hjælp fra politibåde og dykkere havde hængt op med plasticstrips på bådene og i vandkantens beplantning en tidlig morgen.

Men september kom og gik, og i midten af juli 2017 har Esben Banke og bådfolket på 10. år stadig deres dagligdag i Fredens Havn og i Haven, som de har etableret i udkanten af den private grund, som Noma ejer i dag.

Christianshavns Lokaludvalg blev første gang opmærksomme på Fredens Havn, da genboerne på Holmen begyndte at klage, fortæller udvalgets formand Poul Cohrt. Ifølge ham gik klagerne især på, at bådfolket støjede og »oprindeligt svinede af pommern til« ved at forrette deres nødtørft i vandet. Siden har de sat oprydning og toiletforhold i system, og i virkeligheden tror Poul Cohrt, at striden handler om noget andet og mere.

»Beboerne i de dyre lejligheder klagede over, at det ødelagde deres udsigt at se på sådan nogle skumpelskud. Det er den konflikt, som opstår, når en bydel bliver gentrificeret. Nogle af dem, som kommer ind, er ikke glade for at blive mindet om, at nabolaget engang ikke var helt så eksklusivt,« siger han.

I Christianshavns Lokaludvalg håber flertallet på, at det er muligt at finde en god løsning, så bådfolket kan få lov til at blive i Fredens Havn, fortæller formanden Poul Cohrt.

Foto: Linda Kastrup

Konflikten om Fredens Havn er ifølge Poul Cohrt klassisk for Christianshavn. Han kalder det at-flytte-ind-oven-på-et-værtshus-effekten, når folk flytter til bydelen for at få en bid af dens særlige stemning. I starten synes man, at det er hyggeligt at bo oven på et værtshus med musik, kunst, liv og glade dage. Men efter et halvt år ønsker man værtshuset lukket, fordi det larmer og sviner.

»Siden har sagen kørt igennem alle mulige instanser, fordi den faldt pladask mellem to huller, så man ikke kunne finde ud af, hvem der havde ansvaret for området. Nu ved man, at Kystdirektoratet har myndigheden, og at de vil have bådene væk, men der er ikke sket noget siden,« siger Poul Cohrt og tilføjer:

»Du kan jo give besiddelsesløse mennesker bøder fra nu af og til næste påske, men man kan jo ikke klippe håret af en skaldet.«

Michael Lerche Nielsen har boet 30 år på Christianshavn og bor i dag i boligforeningen Halvtolv på Holmen over for Fredens Havn. Her er han en del af en selvbestaltet arbejdsgruppe med en række andre beboere, som dokumenterer havnens vækst og holder snor i kontakten til de forskellige instanser. Her er holdningen, at myndighederne har handlet for langsomt.

»Det ville aldrig gå på land, så ville det øjeblikkeligt blive ryddet. Det svarer jo til at køre en lyserød campingvogn ind og parkere på Eremitagesletten eller i Kongens Have, fordi der er god plads. Det er en adfærd, som jeg ikke bryder mig om, fordi man kommer til at presse dem, der ellers bruger området,« siger Michael Lerche Nielsen.

Han mener, at bådfolket fra Fredens Havn bruger samme strategi som deres naboer christianitterne til at etablere sig.

»Hvis man forhaler tingene længe nok, får man lov til sidst. Det er lidt deres strategi. Derfor tror jeg heller ikke, at Kystdirektoratets fremfærd er særlig praktisk, for jo længere tid, det får lov at stå på, jo større ejerskab føler de,« siger Michael Lerche Nielsen.

På Københavns Rådhus er stemningen omkring Fredens Havn både god og dårlig. Især De Konservative efterlyser handling fra myndighederne, og gruppeformand Jakob Næsager har i årevis kæmpet for at få Fredens Havn rømmet.

»Det er et fredet område, så hvis der skal anlægges en lystbådehavn, skal den være lovlig. Man kan ikke bare tage loven i egen hånd, og når vi har en fredning, skal det respekteres. Det er en krænkelse af retfærdigheden, at en ulovlig koloni kan få lov til at brede sig og stå på i årevis. De lever på nas,« siger Jakob Næsager og fortsætter:

»Jeg er målløs over, at en borgerlig regering lader lovløsheden brede sig i årevis, og at ingen vil tage affære. Jeg er lamslået over, at vi har et kystdirektorat, som ikke håndhæver deres egen afgørelse. Det er skammeligt«.

Knud Foldschack, der er advokat for Christiania og tidligere har repræsenteret foreningen Fredens Havn i et fejlslagent forsøg på at få dispensation til at blive, betragter striden om som en gordisk knude, der er strammet til af de mange instanser, der har trukket i den fra alle sider gennem årene.

»Der har simpelthen været for mange væsener. Kystdirektoratet, kommunen, Staten, Kulturstyrelsen og diverse miljøinstanser. Hvis noget eksisterer på en ikke-legitimt grundlag, og ingen kan finde ud af, hvem der bestemmer og kan løse konflikten, så bliver det ikke et sted i udvikling. Det bliver et sted i stagnation,« siger Knud Foldschack og fortsætter:

»Det er tragisk, at den spændende ting, som kunne ligge i, at man kan være på vandet på en anderledes måde, går tabt. Københavns Havn er en lille smule kedelig, selv om det jo burde være et sprudlende område med alternative beboelser på vandet. Hvis København skal være en af verdens spændende metropoler, så er der brug for alle niches af alternative måder at leve på«.

I køkkenbåden Agnete laver Esben Banke mad. Når bådfolket skal besøge hinanden tager de ofte jollerne for som Esben siger: »Det er så hyggeligt at få besøg fra vandsiden«

Foto: Linda Kastrup

Ifølge Knud Foldschack kunne bådfolket nærmest ikke have valgt et vanskeligere område at slå sig ned i. Fredens Havn ligger ved siden af Christiania ud fra Søminedepotet, der er placeret ved Frederiks Bastion og i dag er omgivet af nye luksuslejligheder.

Før Noma overtog grunden, var den ejet af et byggeselskab, som lod den ligge uberørt hen i årevis. Selv om grunden som et levn fra fortiden er sikret af NATO-hegn har diverse

eksistenser fundet vej ind. I 2011 besatte 800 unge grunden i et par dage, indtil de mest standhaftige blev ryddet af politiet, og siden har junkier, romaer og andre fra samfundets kant levet som muldvarpe på flugt i skjul af det vildtvoksende krat.

»Mit råd er at få nedsat en arbejdsgruppe, som kan finde ud af, hvordan vi skal løse vanskelighederne omkring Refshalevej. Det er klart, at man ikke skal forurene, snyde eller unddrage sig de forpligtelser, man har i et samfund. Men hvis man får sorteret det dårlige fra og giver lov til det gode på en ordentlig måde, så er det et plus for en storby,« siger Knud Foldschack.

Esben Banke beskriver Christiania og hele området omkring som en magnet for folk, der ikke kan finde ud af at være andre steder. Det betyder også, at nogle af dem ender i Fredens Havn eller slår sig ned i krattet bag Haven, der med bålpladsen i midten fungerer som samlingspunkt, når de uundgåelige udfordringer skal løses.

Pilen er en flydebro i Fredens Havn, hvor bådfolket bor. Det er også her, at Fredens Havns café ligger. Tidligere kunne forbigående nysgerrige folk fra land få en kop kaffe og en snak, hvis de ellers turde bevæge sig ud på flydebroen, hvor risikoen for at få våde fødder er stor. Nu er der kun adgang fra vandsiden, og det er der mange Go Boats, der udnytter. »Man kan da godt give dem en oplevelse, når nu de har betalt dyre domme for at leje en båd,« siger en beboer i Fredens Havn.

Foto: Linda Kastrup

For det er ikke problemfrit, når folk med dybe ar på sjælen skal finde en måde at leve sammen på, og så mødes man i Haven. Her sidder Esben Bankes venner Tobias Tømming

og Donald Macintyre, der begge er kommet i Fredens Havn i årevis, på dybe, røde gulvtæpper i en form for overdækket sofakonstruktion lavet af en gammel jolle.

I Haven kan man ryge en joint, mærke roen sitre i luften og høre fuglesang og summende insekter blande sig med fjerne sirener og det motorsus, der lyder, når bus 9A sætter i gang.

»Herude går vi tur med skildpadderne. Vi deler den værdi, at der er plads til alle, og det betyder, at man nogle gange må støtte op om dem, der bøjer bagud. Hvis det kører for meget rundt, må vi ringe efter hjælp. Det har vi også været ude for. At der var nogen, som vi ikke kunne kapere, fordi de var voldelige eller truende,« siger Tobias Tømming og Donald Macintyre fortsætter:

»Man kan godt sige, at vi laver noget uset og ubetalt gadeplansarbejde. Der er nogen folk, der bare har brug for at sidde og få en snak engang imellem. Vi arbejder meget med det, der hedder det fælles tredje, hvor man har noget, man går sammen om. Folk kan altid finde ud af at save brænde eller sådan noget, og bare de gør det, er de jo med i fællesskabet«.

Esben Bankes hjem er fartøjet Tumlerinden. Her bor han året rundt og nyder roen og natur- og dyrelivet. En vinterdag var der endda en sæl, som til Esbens store glæde havde fundet vej til flydespærringerne, hvor Tumlerinden ligger for svaj.

Foto: Linda Kastrup

Haven er et af de projekter, som har samlet folk. Det er bådfolkets helle på land, hvor de har nyttehaver, værktøjsskur og siddeområder. Det har krævet et samarbejde med kommunen og politiet at få fjernet 45 meter af NATO-hegnet og rydde op i vildniset.

»Og så kom vi virkelig på arbejde. Vi fandt kanyler, stjalne ting og camps. Vi hørte frygtelige historier. Vi fyldte fire containere og en specialcontainer til kanyler. Det var uhyggeligt. Men når ingen tog ansvar for det, kunne vi ligeså godt forsøge at komme i bund med det og få ryddet op. Siden har der ikke været ukontrollerede camps, og nu ved vi, hvem der kommer her,« siger Donald Macintyre.

Det har handlet meget om at rydde op. I menneskene, i det skrald, der konstant kommer flydende, og i de misforståelser, som hersker om, hvem bådfolket er, mener Donald Macintyre.

»Myndighederne troede, at vi var en flok pirater, som ville trashe det hele. Det er jo sådan set det helt modsatte, vi vil. Vi har taget kampen op og er blevet ved med at være åbne og byde folk ind og fortælle om, hvem vi er. Alle hadede os i starten. De vidste slet ikke, hvad det gik ud på og følte sig utrygge. Jeg kan godt forstå dem. Sigtens. Men jeg har altid følt, at vi havde gang i en god ting,« siger han.

Hos Kystdirektoratet holder de relevante fagpersoner sommerferie, men afdelingschef Ane Høiberg skriver i en skriftlig kommentar, at »husbådene i Erdkehlgraven ligger ulovligt og derfor skal fjernes. Beboerne på husbådene er allerede informerede om, at området skal rømmes, så det forventer vi, at det bliver«.

Hvis ikke bådene bliver fjernet, vil Kystdirektoratet melde de ulovlige forhold til politiet til videre foranstaltning, men hvornår det kommer til at ske, ønsker de ikke at oplyse.

Fordi alle har lov til at ligge for svaj, mener Esben Banke ikke, at bådene skal fjernes. Ifølge ham er det de gamle flydespærringer, det hele handler om. Han siger, at Kystdirektoratet også kræver, at flydespærringerne skal fjernes, mens Kulturstyrelsen mener, at han har stjålet og misvedligeholdt en kulturarv.

Berlingske har forsøgt at finde ud af, hvordan Kulturstyrelsen forholder sig til sagen, men de relevante fagpersoner er på ferie, og det er derfor ikke muligt at få en kommentar.

Selv føler Esben Banke sig dog ikke videre nervøs over, om myndighederne en dag tropper op og rydder havnen. Han kan altid gå ned og starte sin båd Tumlerindens motor og sejle et andet sted hen og kaste anker.

»Men skal jeg så følge påbuddet og sejle afsted med flydespærringerne? Det kan jeg jo ikke, for så stjæler jeg dem da først. De planker er en kulturarv, som jeg har bevaret og genanvendt. I dag anvendes de bare til at beskytte os mod en anden fjende, nemlig skraldet. Og så bor svanefamilien der jo, og hvordan skal jeg forklare dem, at de skal flytte?« spørger Esben Banke og tilføjer:

»Vi er aldrig stærkere end det svageste led. Hvis jeg skal være konge, så skal det være sådan, at ingen bliver efterladt. Derfor hedder det Fredens Havn, og derfor er jeg her. Det forandrede mit liv at se alt det rod, jeg mødte her i bunden af vasken. Og jeg kan ikke gå forbi et sted, hvor folk føler sig fortabte. Så enkelt er det«.

Foto: Linda Kastrup

[DEL VIA FACEBOOK](#) [DEL VIA TWITTER](#)

TOPHISTORIER